

ОДЛУКА
о великим изложеностима

(Службени гласник Републике Српске бр. 89/17 и 117/17)

- одговори на питања -

Подручје:	Изложеност према групи повезаних лица
Тема:	Утврђивање групе повезаних лица
Члан:	2, 6. и 11.
Бр. питања:	1.
Датум објаве одговора:	04.01.2018.
Питање:	<p>Ограничење у пословању банке, велика изложеност и највећа допуштена изложеност наведени су члановима 106. и 107. Закона о банкама, Сл. гласник РС, 4/17).</p> <p>Такође, Одлуком АБРС о великим изложеностима (Сл. гласник РС, 89/17) у члану 2. Дефиниције, тачка 2. наведена су изузећа повезаности у случају државних органа (Владе). У истом члану је наведено да се за потребе одређивања групе повезаних лица по основу економске или финансијске повезаности морају минимално узети Одлуком наведени критерији. Такође је потребно да се утврди да ли се финансијске потешкоће могу преносити међу лицима.</p> <p>У члану 11. исте одлуке наведена су изузећа код примјене ограничења из члана 6. исте одлуке.</p> <p>Молимо вас за тумачење да ли се изложеност према владама земаља Европске уније (А- рејтинг) може укључивати у заједничку изложеност са банкама у којима исте владе имају контролно учешће.</p>
Одговор:	<p>У случајевима када централна влада друге државе дефинисана у члану 2. став 1. тачка 20. Одлуке о израчунавању капитала банака има контролно учешће у неком правном лицу не мора аутоматски са тим лицем чинити групу повезаних лица.</p> <p>Постојање групе повезаних лица у таквим случајевима утврђује се само ако банка оцијени да те изложености представљају један ризик за банку у складу са чланом став 1. тачка 2. Одлуке о великим изложеностима.</p> <p>У случају Вашег примјера, изложеност према централној влади земље Европске уније уколико је деноминована у валути те земље искључује се у складу са чланом 11. став 1. тачка 1.</p>

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

	<p>Одлуке о великим изложеностима приликом израчунавања збира изложености на који се примјењује ограничење изложености од 25% признатог капитала дефинисано чланом 6. став 1. исте одлуке.</p>
Подручје:	Израчунавање вриједности изложености
Тема:	Дефинисање појмова
Члан:	4-6. и 11.
Бр. питања:	2.
Датум објаве одговора:	04.01.2018.
Питање:	<p>Закон о банкама у члану 107. став 2. дефинише:</p> <p>„Највећи допуштени износ кредитних потраживања који није обезбијеђен колатералом у складу са прописима Агенције према једном лицу или групи повезаних лица може бити највише до 5% признатог капитала банке.“</p> <p>Шта се подразумејева под „колатералом“ у контексту ове одлуке? Да ли ова изложеност укључује изложеност према банкама?</p> <p>Шта подразумејева износ кредита под овом тачком? Да ли је то „изложеност“ у смислу Одлуке о великим изложеностима или бруто износ укупног кредитно-гарантног потраживања према клијенту/Групи?</p>
Одговор:	<p>Под „колатералом“ у смислу примјене члана 107. став (2) Закона о банкама Републике Српске (Службени гласник Републике Српске број: 4/17) подразумејева се првокласни и квалитетни колатерал дефинисан Одлуком о минималним стандардима за управљање кредитним ризиком и класификацију активе члан 14. тачка 9. и 10. (Службени гласник Републике Српске број: 49/13 и 1/14), а Одлуком о израчунавању капитала (Службени гласник Републике Српске број: 74/17) дефинисана је материјална и нематеријална кредитна заштита која се признаје кроз технике ублажавања кредитног ризика (ЦРМ) приликом израчунавања великих изложености.</p> <p>Одлуком о великим изложеностима (Службени гласник Републике Српске број: 4/17) члан 4., 5. и 6. дефинисан је начин израчунавања великих изложености и ограничење великих изложености. Из горе наведеног произилази да се изложеност рачуна на нето основи, а не на бруто основи, према једном или групи повезаних лица.</p>

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Подручје:	Велике изложености
Тема:	Сагласност НО за велике изложености
Члан:	Наведена обавеза прописана Законом о банкама Републике Српске
Бр. питања:	3.
Датум објаве одговора:	04.01.2018.
Питање:	<p>У члану 108. Закона о банкама је дефинисано да је „за закључивање појединачног правног посла на основу којег би укупна изложеност банке довела до велике изложености банке према једном лицу или групи повезаних лица и до сваког наредног повећања те изложености, потребна је претходна сагласност надзорног одбора банке“.</p> <p>Да ли за сваку изложеност према клијентима који представљању ЦББИХ, Владу Републике Српске, Владу Федерације БиХ и Владу Дистрикта Брчко треба осигурати сагласност Надзорног одбора?</p>
Одговор:	Потребно је за све изложености које прелазе 10% признатог капитала обезбиједити сагласност надзорног одбора у складу са чланом 108. Закона о банкама Републике Српске.

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Подручје:	Велике изложености
Тема:	Дефинисање и ограничење велике изложености
Члан:	5. и 6.
Бр. питања:	4.
Датум објаве одговора:	04.01.2018.
Питање:	<p>У члану 5. Одлуке о великим изложеностима је дефинисано: "Изложеност банке према једном лицу или групи повезаних лица сматра се великом изложеношћу ако је њена вриједност једнака или прелази 10% њеног признатог капитала".</p> <p>Да ли велике изложености у смислу члана 5. Одлуке о великим изложеностима проматрају одвојено ЦББИХ, Владу Републике Српске, Владу Федерације БиХ и Владу Дистрикта Брчко?</p> <p>Шта чини основицу велике изложености дефиниране чланом 5. Одлуке о великим изложеностима, а везано за чл. 6. став 1. исте одлуке и чланом 51. Одлуке о израчунавању капитала банака?</p>
Одговор:	<p>У складу са чланом 5. Одлуке о великим изложеностима, вриједност велике изложености је нето изложеност (члан 4. Одлуке о великим изложеностима), која је једнака или прелази 10% признатог капитала банке и представља само идентификатор велике изложености за све изложености банке према једном лицу или групи повезаних лица, независно о томе да ли је то лице централна или ентитетска влада или неко друго правно, односно физичко лице.</p> <p>Велике изложености за Владу РС, Владу ФБиХ, Владу Брчко Дистрикта и Савјета министара БиХ израчунавају се збирно, у складу са чланом 6. став 4. Одлуке о великим изложеностима, и на збир тих изложености примјењује се ограничење од 300% признатог капитала.</p> <p>Изложености према Централној банци БиХ које су деноминоване у КМ имају пондер „ нула“ и изузете су од ограничења у складу са чланом 11. Одлуке о великим изложеностима.</p> <p>Велике изложености за регионалне владе и локалне власти дефинисане су као изложености према институцијама у складу са чланом 51. став 1. Одлуке о израчунавању капитала и ограничене су на 25% признатог капитала.</p> <p>Изложености према вјерским заједницама третирају се као изложености у складу са институцијама и имају ограничење од 25% признатог капитала.</p>

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Подручје:	Израчунавање вриједности изложености
Тема:	Објашњење термина
Члан:	4
Бр. питања:	5.
Датум објаве одговора:	04.01.2018.
Питање:	<p>Члан 4. став 6. т. 3. и 4. Одлуке о великим изложеностима прописује да изложеност не укључује:</p> <p>3) у случају пружања услуга преноса новчаних средстава, укључујући услуге пружања платног промета, поравнања и намирења у свим валутама и кореспондентног банкарства или услуга поравнања, намирења и кастоди услуга које се односе на финансијске инструменте, одгођене приливе средстава, те друге изложености које произилазе из пословања клијената, које не трају дуже од сљедећег радног дана,</p> <p>4) у случају пружања услуга преноса новчаних средстава, укључујући пружање услуга платног промета, поравнања и намирења у свим валутама и услуга кореспондентног банкарства, унутар дневне изложености према банкама које пружају наведене услуге.</p> <p>Шта представља изложеност банке по овом основу?</p>
Одговор:	У складу са чланом 4. став 6. одлуке о великим изложеностима све побројане трансакције у складу са наведеним бројем дана предвиђеним за намирење не улазе у велике изложености.
Подручје:	Ограничење великих изложености
Тема:	Изложеност према владама земаља зоне А
Члан:	11.
Бр. питања:	6.
Датум објаве одговора:	04.01.2018.
Питање:	Молимо вас за тумачење да ли се изложеност према владама земаља зоне А изузима из ограничења максималне изложености од 25% регулаторног капитала?
Одговор:	<p>Чланом 11. Одлуке о великим изложеностима јасно је дефинисано да су само сљедеће изложености према владама изузете од примјене члана 6. став 1. ове одлуке (којим је дефинисано ограничење изложености на 25% признатог капитала):</p> <ul style="list-style-type: none">– ставке имовине које представљају потраживања од централне владе, централне банке и регионалне владе

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

	<p>којима се у складу са чланом 50. и 51. Одлуке о израчунавању капитала банака, који се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик, додјељује пондер ризика 0%.</p> <p>На основу чланова 50. и 51. Одлуке о израчунавању капитала банака, само се изложености према следећим владама искључују приликом израчунавања износа изложености на које се примјењује ограничење од 25% признатог капитала:</p> <ol style="list-style-type: none">1. владама држава којима је додијељена кредитна процјена ЕСАI којој одговара степену кредитног квалитета,2. владама држава чланица ЕУ које су деноминоване у њиховој домаћој валути и3. владама држава које су наведене у Прилогу 4. Одлуке о израчунавању капитала банака. <p>Напомена: на 31.12.2017. године изузимају се изложености према владама из тачке 1., 2. и 3. које су деноминоване у било којој валути ЕУ, а од 31.03.2018. године изузимају се само изложености које су деноминоване у домаћој валути државе која је у питању (нпр. у случају Хрватске изложености у ЕУР не могу се изузети).</p> <p>Наведено у претходним ставовима је релевантно само за стране владе јер се за збир изложености према Савјету министара БиХ, Влади Републике Српске, Влади Федерације БиХ и Влади Брчко Дистрикта БиХ примјењује посебно ограничење од 300% признатог капитала, које је дефинисано чланом 6. став 4. Одлуке о великим изложеностима.</p>
Подручје:	Ограничење великих изложености
Тема:	Изложеност према владама земаља зоне А
Члан:	4.
Бр. питања:	7.
Датум објаве одговора:	30.01.2018.
Питање:	Узимајући у обзир искључења дефинисана чланом 4. став 6. тачка 3. и 4., да ли средства на ностро рачунима и полагање депозита у периоду до мјесец дана у банкама у посебном односу са банком не улазе у израчунавање изложености, тј. да се наведено не односи на члан 107. Закона о банкама РС?
Одговор:	Износ изложености по основу полагања депозита у периоду до мјесец дана у банци која је у посебном односу са банком улази у израчунавање вриједности изложености у пуном

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

	<p>износу.</p> <p>Везано за изложености по основу средстава на ностро рачунима у банци која је у посебном односу са банком, дозвољено је да банка приликом израчунавања вриједности изложености искључи само онај дио средстава на ностро рачуну који се користи за намирење по основу одређених правних послова дефинисаних чланом 4. став 6. Одлуке о великим изложеностима.</p> <p>Дакле, средства која се налазе на ностро рачунима изузимају се из изложености уколико намирења везана за:</p> <ul style="list-style-type: none">- послове купопродаје валута у редовном року намирења али не дужем од два радна дана од датума извршеног плаћања,- средства намјењена куповини и продаји ХОВ али не дужем од пет дана од датума плаћања или испоруке ХОВ,- услуге преноса новчаних средстава у складу са чланом 4. став 6. тачка 3., а који не трају дуже од сљедећег радног дана и- средства намјењена преносу новчаних средстава у складу са чланом 4. став (б) тачка 4. унутар дневне изложености према банкама које пружају наведене услуге.
Подручје:	Ограничење изложености
Тема:	Ограничења изложености
Члан:	11.
Бр. питања:	8.
Датум објаве одговора:	02.08.2018.
Питање:	<p>У вези са тумачењем члана 107. Закона о банкама којим је дефинисано да “Највећи допуштени износ кредитних потраживања који није обезбјеђен колатералом у складу са прописима Агенције према једном лицу или групи повезаних лица може бити највише до 5% признатог капитала банке” и одговора да се под “колатералом” у смислу примјене овог члана подразумијева првокласни и квалитетни колатерал дефинисан Одлуком о минималним стандардима за управљање кредитним ризиком и класификацију активе, наше питање гласи:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Да ли се предметно односи и на средства на трансакционим рачунима код домаћих и ино банака, односно на потраживања по основу О/Н (24 сата) или О/В (7 дана)

	<p>пласмане у оквиру <i>GT</i> лимита („Global trading“ лимит који представља општи лимит утврђене према појединачној банци, за намјену пласирања средстава банкама (депозити, кредити и сл.) и држање трансакционих депозита или се примјењује дефинисани лимит од 25% признатог капитала?</p> <p>2. Да ли изложености према локалној самоуправи имају исти третман, с обзиром да су на тендерима мјенице, евентуално гаранције једини могући инструмент обезбјеђења?</p> <p>3. Да ли се мјеница сматрати квалитетним колатералом?</p> <p>4. Сагласно члану 14. Одлуке о о минималним стандардима за управљање кредитним ризиком и класификацију активе банака, првокласним колатералом сматра се, између осталог: „неопозиве гаранције издате од стране Босне и Херцеговине, Републике Српске и Федерацији Босне и Херцеговине, централних влада земаља зоне А или институција које оне финансирају (буџетирају), међународних развојних банака, Централне банке Босне и Херцеговине и централних банака држава зоне А...“, као и чињеници да је Гарантни фонд РС основан 2010. године Одлуком Владе Републике Српске, уписан у судски регистар као затворено акционарско друштво, са основним капиталом од 30.000.000 КМ, потребно је тумачење да ли се гаранције Гарантног фонда РС могу сматрати првокласним колатералом обзиром да су исте покривене гаранцијом Владе РС (до висине капитала од 30.000.000 КМ), а имајући у виду тренутни износ издатих гаранција од стране Гарантног фонда РС који није достигао висину капитала?</p>
Одговор:	<p>Изложености према банкама имају исти третман као и остали клијенти и подлијежу ограничењу од 25% признатог капитала које је утврђено у члану 107. став 1. Закона о банкама (у даљем тексту: Закон) и члану 6. став 1. Одлуке о великим изложеностима, уз изузетак да се на те изложености не примјењују одредбе у вези колатерала утврђене у члану 107. став 2. Закона.</p> <p>У вези са изложеностима по основу средстава на ностро рачунима, дозвољено је да банка приликом израчунавања</p>

	<p>вриједности изложености искључи само онај дио средстава на ностро рачуну који се користи за намирење по основу одређених правних послова дефинисаних чланом 4. став 6. Одлуке о великим изложеностима. Дакле, изложености које сте навели у примјеру не могу се изузети приликом израчунавања вриједности изложености на које се примјењује ограничење од 25%.</p> <p>С обзиром да се у складу са одредбама Одлуке о израчунавању капитала банака изложености према локалним властима третирају као и изложености према институцијама (банкама) и за потребе ограничења изложености такође могу имати исти третман као и банке. Дакле, за изложености према тим лицима примјењује се само ограничење од 25% признатог капитала.</p> <p>У смислу важећег регулаторног оквира, мјеница се не сматра квалитетним колатералом за потребе примјене члана 107. Став 2. Закона јер иста не представља секундарни извор отплате у случају да клијент није у могућности да измири своје обавезе према банци.</p> <p>Узимајући у обзир наведено образложење, мишљења смо да се гаранције Гарантног фонда не могу сматрати првокласним колатералом, односно имати исти третман као гаранције Владе Републике Српске.</p>
Подручје:	Дефиниције
Тема:	Утврђивање групе повезаних лица
Члан:	11.
Бр. питања:	9.
Датум објаве одговора:	02.08.2018.
Питање:	<p><i>Евидентирање мођусобно повезаних лица у системима банке</i></p> <p>У пракси су идентификоване потешкоће прибављања свих потребних података о члановима групације међусобно повезаних лица који немају сједиште/пребивалиште у БиХ, а према којима банка/бакарска групација није изложена. Када се и успију идентификовати такви подаци, неусклађеност формата прибављених података (нпр. идентификациони број клијента) са</p>

стандардизованим подацима на нивоу БиХ који су као такви предвиђени за унос у базе података подразумевају формирање додатних ручних евиденција, чиме проузрокују проблеме у дијелу ефикасности и квалитета података у системима Банке, а тиме и у процесу извјештавања.

Да ли би се прикупљање података о међусобно повезаним лицима према којима банка/банкарска група нема изложености могло ограничити само на прикупљање података о међусобно повезаним лицима који имају сједиште/пребивалиште у БиХ?

Третман групе повезаних лица у смислу приоритизације повезаности

У пракси се показало да није једноставно једнообразно повезати све клијенте између којих је идентификован неки основ међусобне повезаности. С тим у вези било би пожељно дефинисати јасније инструкције односно приоритете за повезивање и утврђивање носиоца групе, те укупне изложености за потребе израчуна концентрације.

Пр. 1. лица А и Б су повезана међусобним јамствима, а лица Б и Ц су такође економски повезана (јемства, купац/добављач итд.). Да ли би са аспекта Закона било исправније лице Б евидентирати у двије одвојене групе повезаних лица, за сваку групу посебно рачунати заједничку изложеност или би се сва три лица и њихова повезана лица (по различитим основама) требала сврстати у једну групу?

Пр. 2. Лице А има већински власнички удио у лицу Б, а лице Ц има нпр. 25% власничког удјела у истом лицу Б. Да ли би се лице Ц требало увезати у исту групу повезаних лица са А и Б (носилац групе лице А), иако је процијењено да пословање лица Ц не утиче на пословање лица А? Или би било исправно лице Б придружити у двије групе са лицем А као носиоцем (и његовим повезаним лицима) и лицем Ц као носиоцем (и његовим повезаним лицима)?

Два су идентификована проблема у примјени наведених приступа:

а) формирање двије независне групе потенцијално доводи до

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

	<p>мултипликације исте изложености (лица Б) у више група и неконзистентности приликом израчуна концентрације кредитног ризика и</p> <p>б) формирање једне заједничке групе доводи до повезивања и лица за које није утврђен основ директне повезаности.</p> <p>Питање: да ли би се у евиденцији повезаних лица банке, лица описана изнад могла евидентирати у различитим групама како би се имала информација о повезаности лица у процесу одобравања, а да се за израчун концентрације кредитног ризика изложеност лица које се појављује у више група придружује само једној групи (приоритизација може бити извршена на бази укупне изложености групе)?</p>
Одговор:	<p>Банка у евиденцију повезаних лица уноси податке о свим члановима групе повезаних лица (клијената), без обзира на то гдје та лица имају пребивалиште, односно сједиште. При томе, банка користи све расположиве информације и предузима све разумне мјере како би прикупила податке (нпр. консолидовани финансијски извјештаји, податке прикупљене од стране банака чланица исте банкарске групације и сл.).</p> <p>Мишљења смо да банка за та лица може аутоматски генерисати идентификациони број на исти начин као за нерезиденте према којима има изложеност.</p> <p>У складу са чланом 2. став 1. тачка 24. Закона о банкама Републике Српске (у даљем тексту: Закон) банка је дужна формирати групе повезаних лица на такав начин да лица из једне групе представљају један ризик за банку.</p> <p>Са циљем утврђивања групе повезаних лица банка идентификује све односе контроле, односно случајеве када једно лице има контролно учешће у једном или више лица, те утврђује да ли би финансијске потешкоће једног лица утицале на једно или више међусобно повезаних лица, односно да ли се те потешкоће могу преносити између лица.</p> <p>Дефинисане групе повезаних лица се користе и приликом обраде захтјева за кредит и приликом израчунавања концентрација кредитног ризика.</p>

У достављеним примјерима банка утврђује групе повезаних лица на сљедећи начин:

Примјер 1:

Уколико банка докаже да финансијске потешкоће лица Ц не могу индиректно преко лица Б утицати настанак потешкоћа у лицу А, банка формира двије групе повезаних лица у којима ће евидентирати лице Б, односно групу А+Б и групу Б+Ц.

У супротном, дужна је формирати једну групу повезаних лица (А+Б+Ц).

Примјер 2:

За потребе одговора, с обзиром да није јасно наведено, претпоставка је да лице А има контролно учешће у лицу Б по основу члана 2. став 1. тачка 12. подт. 1. Закона (учешће преко 50%).

Уколико банка докаже да лице Ц нема контролно учешће у лицу Б (по основу члана 2. став 1. тачка 12. подт. 2. и 3. Закона о банкама), те да финансијске потешкоће лица Ц не могу индиректно преко лица Б утицати на настанак потешкоћа у лицу А, банка формира двије групе повезаних лица у којима ће евидентирати лице Б, односно групу А+Б и групу Б+Ц.

У супротном, дужна је формирати једну групу повезаних лица (А+Б+Ц).

Банка може сама дефинисати начин на који ће утврђивати носиоце група, јер је са аспекта законских и подзаконских прописа којима се регулишу велике изложености релеватно само да се утврди група повезаних лица која представљају један ризик за банку, те да се примјењују прописана ограничења за изложености према тој групи.

Везано за идентификоване проблеме у примјени, мишљења смо да исказивање изложености према једном лицу (лицу Б из наведених примјера) у двије различите групе не представља проблем јер се ограничења изложености примјењују посебно за на сваку од утврђених група (једном за групу А+Б и једном за

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

групу Б+Ц).

Као што је претходно наведено, банка није дужна да формира једну групу повезаних лица ако утврди да финансијске потешкоће једног лица (лице Ц) никако не могу утицати на настанак потешкоћа у другом лицу са којим није директно повезано (лице А), односно да финансијске потешкоће које ће настати у лицу Б (које су настале због потешкоћа у пословању лица Ц) не могу утицати на настанак потешкоћа у лицу А.